

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 17 LISTOPADA R. 1797. W PIĄTEK.

Z Wiednia 8 Listopada.

Gazeta dworska pod datą dzisiejszą nie ieszcze o warunkach pokoju między Cesarzem J. K. i Rzplita Francuzką nie wspomina. Zdaie się, że dwor nasz z ogłoszeniem ich postanowił wstrzymać się aż do czasu odebrania Ratyfikacyi ciała prawodawczego Rzplitey Francuzkiej. —

Monarcha nasz mianował Gen. Maio-
ra Xiążęcia Oranii, Feldmarszałkiem Lei-
tnantem. Szefem regimentu huzarów,
F. M. L. Messaross, a Szefem regimentu
ułanow G. M. Hrabiego Meerfeld.

Z Brünn 8 Listopada.

Listy z Udine zawierają, że lubo de-
mokraci Wenecyi upraszali bardzo Gen.
Buonaparte po podpisany z Austryą po-
koju, ażeby do Wenecyi poiechał, iednakże
ten udał się do Mediolanu, co brano za
znak, że exystencya tey nowey Rzplitey
demokratycznej nie utrzyma się. — Też
same listy zawierają, że Cesarz wyiąwszy
Bergamo i Breścia, całą Terra firma w
nadgrode za Niderlandy, Lombardyą, Man-
tue, i Bryzgowią ustąpioną Xiążęciu Mo-
deny otrzyma. — Same miasto Wenecya
ma być wolnym portem pod protekcyą
Cesarską. — W Udine wszyscy mieszkań-
cy cieszyli się, że się dostaną pod pano-
wanie Austryackie. W zdłuż granicy przy-
Gorycyi, Francuzcy i Cesarscy officero-
wie w dobrej żyją przyieżni. W samym
mieście Gorycyi d. 25 z. m. było 2ch Fran-
cuzkich generałow na obiedzie u G. Terzy.

Z Londynu od 27 do 31 Października.

Deklaracya Krolewska względem zer-

wanych negocyacyi ogłoszona tu została,
w następujących wyrazach :

„Dobroczyenne i bezskutecznie powta-
rzane starania J. K. Mci dla przywrocenia
ludowi swemu pewnego i chwalebego po-
koju, okazały na nowo i niewątpliwie u-
porczywą nieprzyjaźń tych, przez ktorych
zaczepkę woyna zaczęła się, i dla kto-
rych dumy bez granic jest przedłużona.
Jako w ciągu negocyacyi wszyscy podda-
ni J. K. Mci poznali pieczołowitość Jego
o ich dobro, tak uważali zapewne z po-
stępowania nieprzyjaciela, iakim duchem
rządzący Francyi są przeięci.

„Jego K. Mość czuł trudność w przy-
wroceniu pokoju dla przeszkod od nie-
przyjaciela ustawicznie w negocyacyi wy-
stawianych ; iednakże na pierwszy widok
okoliczności bardziej ludzkości sprzyia-
jących, odnowił swe propozycye, zięty
chęcią uszczęśliwienia swych poddanych
i radząc się serca swego i swych prawideł.

„Nowe znowu przeszkody od rząd-
cow Francyi wynalezione zostały i lubo
wola ogulna była za pokojem, przywła-
szczyli sobie iednak władze, zniszczenia
życzeń własnego ich narodu, sprzeciwie-
nia się zamiarom J. K. Mci i zapobieżenia
skutkom mającym dla dobra obøyga naro-
dow wyniknąć.

„Trudności w formalnościach naumy-
ślnie wynaleziono, żądano toku negocya-
cyi nie zgadzającego się z własnym ich po-
stępowaniem, iedenże duch w każdym ich
kroku okazywał się, a przełożywszy za-
rzuty i zażalenia żadnego nie mające sun-

damentu, od zwyczajów uznanych w całej Europie oddalili się, a to w tym nawet, co do odnowienia z ich strony negocyacji potrzebnym było. Jego Kr: Mość mniey na to był baczny, nie żeby nie miał wiedzieć, do czego to zmierza, albo nie uważać ważności podobnych punktów w publiczney negocyacji między dwoma wielkimi i niepodległemi narodami; ale dla obroczenia w niwecz tych podstępów i zostania na prostej drodze wrozważeniu wielkiego interesu, od którego ukończenie wojny zawisło.

„Krol JMć rozkazał swemu Ministrowi udać się do Francyi z pełnomocnictwem i instrukcyą, podać plan iasny i zupełny do zawrzcę się mającego pokoju. Plan ten był sprawiedliwym w swych zasadach, zajmował wszelkie objekta i rozciągał się na to wszystko, cokolwiek z przywróceniem spokojności publiczney było w związku. Przy komunikacji tego pisma na pierwszej zaraz konferencji, podane były także oświadczenia, wskazujące dostatecznie zamiar Krola JMci i zostawiające miejsce, do umawiania się względem punktów stronom niedogodnych i wzajemnych między niemi układów.

„Naprzeciw tak otwartym i uczciwym krokom, postępowanie nieprzyjaciół Krola nayoczewistsze wskazywało sprzeciwieństwo. Nie można było nigdy otrzymać od nich kontr-proiektu lub wyłączenia własnych ich kondycyi do pokoju. Pretensye ich były zawsze podawane albo jako cząstkowe, albo jako punkta przedugodne różniące się od głównego w traktowaniu przedmiotu i zawsze im towarzyszyła rezerwa innych podać się mających pretensyi, względem których nie tłumaczono się.

„Punkta przekładane stosownie do tego systematu przez Pełnomocnikow nie-

przyjaciela, Ministrom Krolewskim, były niegodne i obrażające, Francyi żadney korzyści przynieść nie mogły i pokoy bardziey ieszcze oddalały. Do tych pretensyi przydano potym inną niesłychaną i iawną nieprzyjaźń zawierającą. Prawdło wzajemnych zamian, dawniey od stron za sprawiedliwe uznane, zostało odrzucone, na umiarkowanie, słusność i sprawiedliwość baczności nie miano; i takiego od Krola przedugodnego żądano warunku, który nie potrzebnymi czynił i koniecznie zniszczyć musiał wszelkie dalsze umowy. Francya wcieliwszy wprzody tak wiele kosztownych zdobyczy do własnych swych kraioy i twierdząc, iż od swych ustaw wewnętrznych odstąpić nie może, nie wachała się bynajmniey, żądać od Krola JMci całkowitego i bez restrykcyi oddania, wszystkiego tego, co usiłowania ludu i męstwo flot i wojsk iego, na Francyi i iey sprzymierzeńcach zdobyły. Żądała, ażeby potęga W. Brytanii w dawnych swych granicach mieściła się, w czasie, kiedy własne swe panowanie do stopnia potęgi iakiego prawie w dziejach przykładu nie mamy podniosła. Upierała się przytym, aby w stosunku z powiększającym się niebezpieczeństwem, środki do obrony zmniejszyły się, a Krol bez żadney indemnizacyi, oddał w ręce swych nieprzyjaciół, potrzebną obronę i przyszłe dla Państwa swego bezpieczeństwo środki. Pretensya ta nawet nie była podawana iako cena, którąby Krol miał się dokupić pokoju, ale iako cena negocyacji i iako warunek, podług którego późniey dopiero Krol miał się dowiedzieć, iakie ieszcze w przyszłości miały być uczynione pretensye i do iakich ieszcze większych ofiar, to niesłychane poświęcenie honoru i bezpieczeństwa, miało go obowiązować.

„Pomimo wrażenia iakie podobne żąd-

dania uczynić mogły, nie nakłoniły jednak Króla do zerwania negocyacji. Pełnomocnik jego odrzucił wprawdzie natychmiast pretensją, którą dla tego tylko zrobiono, że przyjętą być nie mogła, ale zostawił drogę do dalszego traktowania na zasadach sprawiedliwych i zgodnych z dostojnością Korony i z położeniem w jakim opatrność Boska naród Angielski postawiła.

„Dwa miesiące upłynęły po odrzuceniu z strony Królewskiej zbytecznych preliminarjów żądanych od nieprzyjaciela. Wczasy tym konferencye regularnie odprawiały się, a pretensya odrzucona z jednej strony, nie była już od drugiej wznowiana. Nietylko iey odstąpiono, ale ją szczerze odwoływano. Przyrzeczono, że na propozycye Króla JMci dana będzie odpowiedź z kontr-projektem mającym ułatwiać zawarcie pokoju, a zwłokę w dopełnieniu tego przyrzeczenia przypisywano temu, że Francya porozumieć się musi z swemi Alliantami względem ofiar, któreby dla przyspieszenia końca negocyacji czynić wypadało. Tydzień po tygodniu mijał, a na tey tylko uroczystey obietnicy kończyło się, i Król troskliwie lecz na próżno uskutecznienia iey oczekiwał.

„W tym były położeniu rzeczy, kiedy Francya d. 11 Września nowych wysłała Pełnomocników z przyrzeczeniem, że przybycie ich, ułatwi i przyspieszy dzieło pokoju.

„Pierwszą czynnością tych nowych posłańców pokoju było, wznowienie w sposobie bardziej obrażającym pretensyi, których dawniej odstąpiono, a niecierpliwosc nieprzyjaciół Króla w zerwaniu negocyacji tak była wielka, że dłuższe nawet Pełnomocnika Królewskiego w miejscu negocyacji bawienie się miało zależeć od

zezwoienia jego na warunek odrzucony przed zma miesiącami od dworu jego, i względem którego żadney już nie było kwestyi. Odpowiedź jego była taka, iaką okoliczności wymagały, poczym otrzymał rozkaz na piśmie wyjazdu z Francyi.

Późniejsze nieprzyjaciół postępowanie, do dawnych nowe przydało urazy. Kładąc największe do zawarcia pokoju przeszkody, udawali, że go pragną szczerze. Przerwali negocyacją a najmocniejszą chęć negocyowania okazywali. Rozkazali wyjechać Ministrowi Królewskiemu z kraju a z bojaźnią na powrot jego oczekiwali. Wznowili dawniej odrzuconą pretensją a czekali na prędką i dogodną woli ich odpowiedź. Nim zaś odpowiedź ta nadeść mogła, ogłosili deklaracją w ktorej donieśli narodowi swemu o wyjeździe królewskiego ministra i wszystkie nieszczęścia mającey się daley prowadzić wojny Wielkiej Brytanii przypisywali; nie wspominając, że sami zwlekali negocyacją, że niepodobne do przyjęcia preliminarja wznowiali, a to w próżney nadziei, że będą mogli przez podstęp przyćmić prawdę, albo że przez użycie despotycznej władzy zapobiegą, aby we Francyi nawet podobne facta nie poznano.

„Jawną być rzeczą musi dla Francyi, Europy i świata, że rząd Francuzki obstając przy swym zdaniu, nie zostawie Królowi żadnego wyboru, chyba by widoczney dumie nieprzyjaciół swych chciał poświęcić honor swey Korony i bezpieczeństwo swych krajów. Musi być jawną rzeczą, że zamiast okazania z swey strony chęci, skłonienia się do propozycji Króla, nigdy kondycyi, chociażby też były nayniezgodniejsze, nie podał, w celu zawarcia pokoju. — Z drugiej strony kondycye Króla były otwarte i wyraźne. Roztrąsanie zawartych w nich punktów lub warunków

od nieprzyjaciół podać się na wzajem mających, żądane było często od Króla; od Pełnomocników Francuzkich przyrzeczone, a dotychczas nie dotrzymane. Przerwanie więc negocyacji przypisać trzeba stałej determinacji nieprzyjaciela, przedłużenia wojny i wystawienia się choćby też na największe niebezpieczeństwa, dla ruiny szczęścia i bezpieczeństwa Królestw naszych.

„Poki w tym przedsięwzięciu trwać będzie, poty rzetelne Króla życzenia przywrocenia pokoju będzie nadaremne. Intencye atoli jego będą zawsze niezmienne. Z niespokojnością wygląda momentu, w którymby chęci rządu Francuzkiego z jego intencyami zgodne były. Ponawia teraz nawet przed całą Europą najsoleniejsze oświadczenie, iż pomimo tylókrotnych zaczepień i w czasie, w którym pretensye jego utwierdzone zostały nowym zwycięstwem, którym Opatrzność nie dawno oręż jego uwieńczyła, jednakże gotow jest zawrzeć pokoy, podług proponowanych od siebie warunkow. Odrzucenie ich, okaże teraz bardziej niż kiedykolwiek zaciętą nieprzyjaźń i pychę tych, z ktoremi walczy, i im iedynie wszystkie przyszłe klęski wojny przypisać należy.

„Jeżeliby jeszcze tym nieszczęśliwym duchem tchneli, to Król ani nad prawdami swemi zastanawiać się, ani o opinii i determinacji ludu swego powątpiewać nie może. Z swoiey strony nie opuści, ufa oraz, że i lud wiernie trzymać z nim będzie. Trudny i święty obowiązek ma do dopełnienia i dopełniać go będzie z stałością i mężstwem. Choćbardzo nad wojną tak uciążliwą ubolewa, zna jednak charakter walecznego ludu, ktorego interes i honor są mu powierzone. Utrzymanie onych, jest pier-

wszym jego zamiarem i przekonany jest, że źródła bogactw i sposob myślenia ludu, staną się dostarczającami do prowadzenia tey ciężkiej walki. Ma nadzieie, że łaskawa opatrzność, ktora go dotąd przeciw nieprzyjaciółom wspierała, rozciągnie i nadal opieke swoią, i że wierni jego poddani, przez tęgie użycie swych środków, będą w stanie, utrzymania niepodległości kraiu i opierania się przywłaszczoney przewadze nieprzyjaciela, z którym mężnie, skutecznie i chwalebnie na wzor przodkow swoich walczyli, i ktory do niczego innego nie zmierza, jak do zniszczenia pomyślności i potęgi W. Brytanii, to jest: wszelkich źródeł dołatkow narodowych, bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, a nadewszystko konfitycui, na ktorey religia, prawa i swobody iey nienaruszone dotąd polegały. W Westminster d. 28 Paźdz. 1797.

Z Paryża 28. Października.

Wiemy teraz dokładnie, że G. Berthier przybył tu z traktatem pokoju d. 26 t. m. o 1wszey po pułnocy, a wprzody wieczorem o 6. przyjechał kuryer wysłany od niego z wiadomością o pokoju. Dyrektoryat nie podał iednak tego do wiadomości publiczney przed odebraniem samego traktatu. Gen. Berthier umyślnie się w odległości kilku poczt przed Paryżem zatrzymał, chcąc późno w nocy przybyć. Gdy przyjechał zaraz się zgromadził Dyrektoryat. — Buonaparte miał oświadczyć w liście prywatnym życzenie, ażeby pokoy w 24 godzinach był publikowany, nadczym Dyrektoryat aż do godziny 11 z rana deliberował. Redaktor dnia 27 wydrukował już traktat pokoju. Władza wyk: chcąc go dopiero po ratyfikacji ciała prawodawczego podać do wiadomości, kazała wstrzymać na poczcie ten numer gazety i d. 28 Redaktor wydru-

łkował, że gdy pomieniony traktat nie był mu od rządu udzielony, za iego więc autentycznością zaręczyć nie może, co zrobił iedynie dla tego, że ratyfikacya ciała prawodawczego ieszcze nie nastąpiła.

Radość z powodu pokoju była tu w powszechności bardzo wielka, okazywano ją uroczystie (pisze Redaktor) i przez wystrzały z armat i przez ukontentowanie ogulne obywatelów. Tańcowano po ulicach, illuminowano domy, i na wielu teatrach, dawano darmo reprezentacye, dla okazania radości z takowego wypadku.

Z podpisu traktatu widzimy, że młody rycerz *Buonaparte* sam negocyował przeciw 4 osobom biegłym w dyplomatyce. — Wodz ten w 10 dniach iest tu spodziewany. — Z traktatem pokoju następujący list do Dyrektoryatu Wyk: przesłał.

„Z kwatery główney w *Passeriano* 27 *Vendemiaire* (18 Października:

Obywatele Dyrektorowie! *G. Berthier* i *O. Monge* oddadzą wam ostateczny pokoy między Cesarzem i nami podpisany. *G. Berthier* ktorego świetne talenta równają się męstwu iego i patryotyzmowi iest iednym z filarów Rzpltey i z naygorliwszych wolności obrońców. Armia Włoska żadnego nie odniosła zwycięstwa, do ktoregoby się nie przyłożył. Nie obawiałbym się, aby mnie przyiaźń sronnictwem ku niemu nie natchnęła, gdybym tu umieścił opis usług od tego mężnego Generała Oyczyźnie poświęconych. Lecz Historia zatrudniać się tym będzie a zdanie całej armii świadectwo iey utwierdzi. Uczony Obywatel *Monge* członek Komisyi umiejętności i kunsztów, iest sławny z wiadomości swych i patryotyzmu. On przez swe postępowanie ziednał szacunek Francuzom w krajach Włoskich i bardzo przyiaźń moją pozyskał. Nauki odkrywające nam tyle tajemnic i tyle przesądów

niszczące, muszą nam ieszcze wielkie sprawić korzyści. Nowe prawdy i nowe wynalazki wkażą nam sekreta istotne dla szczęścia ludzi, lecz potrzeba abyśmy uczonych kochali i umiejętności szanowali. Przymiycie proszę z równemiż względami i sławnego Generała i uczonego Fizyka. Obydway przykładając się do świetności imienia Francuzkiego, czynią honor narodowi. Nie mogę wam przesłać ostatecznego traktatu pokoju przez 2 mężów bardziey sławnych lubo w odmiennym rodzaju.

(podpisano) *Buonaparte*.

Dnia ieszcze 26 iak tylko wiadomość o pokoju przyszła Dyrektoryat W. wydał odezwę do narodu w następuiącey treści.

Obywatele! Proklamacya w dniu 20 Września miała zamiar uzbroić Francuzow na dzień 6 Października. Obrońcy oyczyzny usłuchali głosu Dyrektoryatu Wyk: wszędzie napełnili armie Rzpltey, a minister woieny zdał dokładnie zaspokaiący rapport. Po takowym gorliwym zapale i ubieganiu się dla utwierdzenia wolności, można poznać Francuzow.

Woienna onych postawa obaliła przeszkołę, którą dotąd Gabinet Londyński ustawnie czynił, aby finalny pokoy z Cesarzem nie przyszedł do końca. Dnia 17 Października Traktat od 6 miesięcy z przewłoką negocyowany, zawarty został w *San Formio* przy *Udinie* między Generałem Kom: *Buonaparte* pełnomocnikiem Rzpltey Francuzkiej i czterema pełnomocnikami Cesarza Krola Węgierskiego i Czeskiego.

Nie dosyc na tym. Dla ułożenia pokoju z Rzeszą Niemiecką ma bydź otworzony Kongres. Obywatele wszystko nam rokuie, że wkrótce używać będziecie owocow za tyle od was poczynionych ofiar. Pokoy na lądzie na niewzruszonych zasadach będzie położony. Nie pozostaje wam tylko ukaranie przewrotności Ministerium

Londyńskiego, który chce zaślepić inne mocarstwa, czyni je podległemi swej morskiej przemocy, oszukuje samych Anglików, wydzierając ich dofinanski, aby przedłużył klęski wojenne na oceanie, rozlew krwi ludzkiej, zniszczenie handlu, i wszelkie okropności targowane i opłacane przez niego, ale te wszystkie tak straszne klęski wkrótce na niego spadną.

Obywatele! Widzicie w tych okolicznościach zamiar usiłowań wojennych iakich się rząd może po walczącości Francuzów spodziewać; ale do tego bliskiego momentu, w którym zamiar ten ma być dopięty, strzeżcie się składać broni czyniący was straszniemi w oczach nieprzyjaciół niepodległości waszej, strzeżcie się nadstawiać ucha zdradliwym insynuacyom tych, którzyby radzi znikczemnić tryumfy wasze. Będą wam powtarzać, że ponieważ pokoy stanął, możecie powrócić do domow. Bez wątpienia Dyrektoryat podpisał dla was pokoy chwalebny; lecz chcąc kosztować słodyczy iego, należy ukończyć dzieło wasze, zabezpieczyć skutecznienie artykułow pokoiu zawartego między Francją i Cesarzem, ułatwić finalne układy z Rzeszą Niemiecką i w końcu uwienczyć świetne dzieła wasze, w padnieniem na wyspę, do ktorey wolność poniesiecie.

Bądźcie zapewnieni, iż rząd niczego nie pragnie więcey, iak zbliżyć szczęśliwy moment, w którym wspólnie z ciałem Prawodawczym, będzie mógł postawić armie w stanie pokoiu, nadgrodzić iey bohaterow, a poświęciwszy ich męstwo monumentami i festynami godnemi otrzymanych tryumfow, we wszystkich kantonach rozkrzewić ducha prawdziwie republikańskiego, którym armie dotąd skutecznienie oddychały i obrońców oyczyzny podług prawa na łono ich siedlisk przywołać.

Sami iednak wiecie, że godzina ta ieszcze nie wybiła. Jeszcze cokolwiek czasu, a Rzpłta Francuzka tryumfująca, utwierdzona i wszędnie uznana używać będzie spokoyności, którą dla świata przysposobi. Dyrektoryat Wyk: wyrokiem swym zalecił wydrukowanie i ogłoszenie tey proklamacyi we wszystkich Departamentach i armiach, potwierdza oraz swoy wyrok dnia 20 Września wydany i aby był exekwowany przykazuie.

Oprocz tey odezwy Dyrektoryat ogłosił wyrażone dawniey dwa wyroki względem nieratyfikowanego traktatu pokoiu, przez Krolową Portugalską i zgromadzenia na brzegach Oceanu wielkiej armii, która z naybitniejszego woyska składać się ma. — Już wpływ pokoiu widzieć się daie (pisze Redaktor) w handlu, kredycie, wartości dobr narodowych, łatwiejszey ich sprzedaży i cyrkulacyi metalowych pieniędzy. Imie szczęśliwego negocyatora (*Buonaparte*) z ust do ust przechodzi. Nie tak podpisanie pokoiu iako korzyści z niego wynikające, wielkie powiększenie siły, ludności, chwała i przysza spokoynosc, którą pokoy dla Rzplitey zapewnia, są przedmiotami rozmowy wszystkich, i powszechny antuzyzm wzbudzaia. Na mieyscach zgromadzenia się, ludu w tyścicznym sposobie spostrzegać można ukontentowanie i wdzięczność obywatelow. Dla wzruszenia na teatrach śpiewaia pieśni z powodu pokoiu zrobione, i aby na nich powszechnie otrzymać poklaski, dosyć iest wspomnieć imie Rycerza *Uvine* &c.

We wszystkich miastach Francyi, gdzie tylko wiadomość o pokoiu odebrano, przyięto ią w pośrod odgłosu dzwonow, wystrzału z armat, illuminacyi &c. Jedynym przedmiotem wierszy naszych poetow, iest pokoy. — Gdyby spisek rojalist

stów 4. Września nie był tak szczęśliwie zniszczony (piszą tutejsze dzienniki) zapewnebyśmy jeszcze pokoju nie mieli.

Riou mówiąc w tych dniach w Radzie 500 o Gen: *Buonaparte* porównał go do prędkości w zwycięstwach z *Cezarem*. *Buonaparte* (mówił potym) jest iedywym w czasach naszych rycerzem, który nigdy pokonany nie był, żądam dekretu, że się dobrze zasłużył, oczywiście, lecz rada projekt ten upowszechniła stanowiąc, że wszystkie wojska, które Francji pokoy przyniosły, dobrze się zasłużyły oczywiście.

Dzienniki tutejsze piszą, że wojska Cesarzkie wkrótce opuszczą *Moguncyą*, *Ehrenbreitstein*, *Ulm*, *Jngolstadt* &c.

Na sessyi wczorayszey Rady 500 deputowany *Arena* mówił: „Spisek 4. Września rozciągał się aż do Korsyki. Dzwony znowu podbudzały tam lud wiejski do insurekcyi, a patryoci musieli na nowo walczyć przeciw wiecznym nieprzyaciółom wolności, chcącym pożytkować z słabości siły zbrojney. W *Pisa* było zgromadzenie włóczęgów, ci wszczawszy dawniey zamieszanie na wyspie, tam się potym schronili, wszelkiego iednak dokładając starania dla wznowienia wojny domowey. Gdy spostrzegli, że do tego już wszystko przygotowanym było, powrocili na wyspę, głosząc się poprzednikami *Paolego*. Zgromadzili się w znaczney liczbie w departamentach *Golo* i *Liamo*, depeząc kokardy narodowe. Lecz patryoci zebrawszy się pod dowództwem administratorow departamentowych rozgromili ich. Rada uchwaliła, aby chwalebne wspomnienie tych Administratorow

Uwiadomienie.

Być użytecznym ile możności współ-bliznym, obowiązkiem jest każdego człowieka a mianowicie Doktora, zapatrującego się codziennie na cierpiącą ludzkość. Z tego względu spieszę się, z uwiadomieniem publiczności o wynalezionym przeciw nay-

w protokule ciała prawodawczego było umieszczone: — Na wniesienie Ob: *Portes* Rada potwierdziła wyrok Dyrektoryatu stanowiący w 9. przyłączonych departamentach 20 brygad Gensd'armeryi.

Od granic Włoskich 1 Listopada.

Buonaparte porobiwszy w *Passeriano* różne potrzebne wojskowe urządzenia i w wydanej do wojska odezwie podziękowawszy mu za przykładanie się do ugruntowania i przywrocenia pokoju, pojechał d. 28 Października do *Mediolanu*. Armia zaczyna się już do Francji cofać, iednakże 30,000 Francuzow na czas nieiaki w Rzpłtey Włoskiej zostanie.

Z dywizyi Generałow *Victor*, *Baragucy d' Hilliers*, i *Joubert* 10,000 wojska weszło do *Wenecyi* d. 26 Października, gdzie poróżnienia i zaburzenia między partyami od niedawnego czasu do wielkiego doszły stopnia. D. 27 Municypalność wydała odezwę zalecając, ażeby z każdej familii iedna osoba mająca prawo głosowania przysłała do Kościoła parafialnego. Tam zgromadzonych zapytano się, czyli chcą przyjąć rząd demokratyczny i popierać go, czyli przy dawnym rządzie zostać i domowi Austryackiemu poddać się. Większa część ogłosiła się za ostatnią propozycyą i skutkow tego dalszych oczekujemy.

Z Kopenhagi 4 Listopada.

Minister stanu i skarbu Hr: *Schimelmann* został Prezydentem [towarzystwa umiejętności na mieyscu sławnego *Bernsdorf*.

Fregata Francuzka *la Republicaine* z *Dunkierki* w 7. dniach zabrała 11. Angielskich Kupieckich okrętow i do różnych portow Norwegii przesłała.

straszniejszej z chorob, przeciw zarazie Powietrza, lekarstwem skutecznym prostym i łatwym. W roku bieżącym, ludzkość wiele zyskała, przez wydane w języku Niemieckim arcy ważne w sztuce Lekarskiej dzieło, warte pochwał i największej uwagi pod tytułem:

Nachricht von dem in Sanct Antons-Spital in Smirna mit dem allerbesten Erfolg gebrauchten einfachen Mittel, die Pest zu heilen und sich vor derselben zu bewahren.

Von Leopold von Berchtold Ritter des sanct Stephans. Orden. &c.

Uwiedomienie o używanym z iak najlepszym skutkiem w Smirnie w szpitalu S. Antoniego prostym sposobie leczenia powietrza i zachowania się od niego.

Przez Leopolda de Berchtold Kawalera orderu S. Szczepana &c.

Ile szczerpie miejsce w gazecie pozwala, tyle w krotkiej treści uwiedomię publiczność, co ią od tey straszney zarazy zachować, a tam uleczyć może, gdzie choroba ta panuje, teraz zwłaszcza, kiedy w niektórych pogranicznych krajach, znaczną iż liczbę ludzi zgładziła. Szczęśliwy będę, jeżeli przez to, życie przynajmniej jednego człowieka ocalę.

Wydawca wspomnionego pisma poznał w roku 1795, w *Alexandryi* w Egipcie Agentą tamiecznego Angielskiego i Generalnego Konsula Pana Jerzego *Baldwin*. Przyjaciel ten ludzkości, który przez ciąg długo-letniego mieszkania w Państwie *Ottomańskim*, ważne bardzo względem zarazy powietrza zebrał doświadczenia, odkrył przez niezmordowaną pilność w dociekaniu, szczęśliwy wynalazek, że natura oliwy leczy zarazę powietrza i zachowuje od niey.

Następne dostrzeżenie przekonało P. *Baldwin*, że rzeczoney oliwy, jako *specificum* przeciw powietrzu używać należy.

Przed 4 laty umarło w Egipcie z powietrza *million* ludzi, a w tey tak okropnie wielkiej liczbie, ani jeden z ludzi którzy oliwę na sprzedaż nosili lub ią robili, nie znajdował się. P. *Baldwin* wniósł z tąd, iż oliwa lekarstwem jest przeciw powietrzu. Zaczął więc potym robić doświadczenia, które nad wszelkie spodziewanie szczęśliwie udały się. Kazał czynić próby na mnożwie ludzi już zarażonych, na takich, których doktorowie za niewyliczonych uznali, i niewypowiedzianego doznał szczęścia, kiedy wszyscy chorzy wyzdrowieli.

Świadczą to: Kawaler *de Berchtold*. Xiądz *Ludwik de Pavia* najwyższy dozorca w Szpitalu zapowietrzonych w *Smirnie*, Vice Konsul *Austryacki Giraud*, Konsul *W. Brytanii Franciszek Werru* i wiele innych godnych wiary osob.

Użycie oliwy jest następujące: Kto, na sobie symptoma powietrza dostrzeże albo od tey zarazy chce być wolnym, natychmiast całe swe ciało każe posmarować letnią oliwą, użyć do tego powinien gąbki, oliwa powinna być nieco letnia, nacieranie musi być wpręcie ukończone, poczym kładzie się do łóżka. To wszystko wieczorem gdy się spać idzie, stać się może. Ktokolwiek dla prezerwatywy tylko oliwą naciera się, może to w każdym dnia czasie uczynić. Co się tycze diety, wystrzegać się tylko należy potraw mięsnych, wędzonych i solonych. Owoce wszelkiego rodzaju a mianowicie pomarańcze, Autor bardzo wychwala. W *Warszawie* d. 16 *Listopada* 1797.

Leopold de Lafontaine Doktor *Medycyny i Chirurgii*, *N. Krola J. Mci Polsk.* aktualny *Chirurg i Konsyliarz Nadworny.*

D O D A T E K
D O

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 17 LISTOPADA 1797 R. W PIĄTEK.

Kommissya wspólna przez Najiaśn: dwa Dwory Cefarskie i Krolewsko-Pruski do upadłych szesciu Bankow to jest: UUr: Piotra Teppera, Karola Szulca, Fryderyka Cabrita, Prota Potockiego, Macieja Łyszkiwicza i Dawida Heyzlera.

Maiąc za nypierwszą dla siebie powinność, użyć wszelkich środków, końcem wynalezienia iak nayobstłższych funduszow na zaspokoienie Wierzycielow szesciu Bankow upadłych.— Teppera, Szulca, Kabrego, Potockiego, Łyszkiwicza, i Heyzlera — Sądowi swemu poddanych.— Gdy dla dostapienia tego celu życzyłaby sobie mieć odkryte wszelkie iakowekolwiek bądź defraudacye, na utaienie lub uszczuplenie funduszow, albo przez samych wzwzyw wymienionych Bankierow uczynione, albo też ukryte, czyli też antydatowane między wierzycielami i kimkolwiek, a upadłemi Bankierami, lub ich umocowanemi i zastępcami, znowy i tranzakcye na Izkodę innych wierzycieli zawarte.—

Decydowała następujące Obwieszczenie.

1. Każdy, któryby wiedział o iakieykolwiek bądź defraudacyi, malwerfacyi, znowie lub utaieniu funduszow iakichkolwiek na uszkodzenie kredytorow i Mafsy szesciu Bankow upadłych — ma o tym donieść bez zwłoki, albo Kommissyi nafzey, albo Deputacyi wyznaczoney do każdego Banku osobnie. 2. Gdyby się pokazało, iżby ktokolwiek wiedzący o takiey defraudacyi, znowie lub utaieniu i z nich korzystujący, nie odkrył onych w owezas za dowodem że o tym wiedział i z nich korzystał, iak complex facti po kary tak z ofoby iak majątku prawami przepisane do sądu przyzwoitego odesłany zostanie.— 3. Każdy w tey mierze chcący być delatorem publicznym, po doniesieniu swego zarzutu i zrealizowaniu odkrytego i utaionego fundulzu, piątą część onego w nadgodę dostanie, w przypadku iednak niedowiedzenia swoiey denuncyacyi, po kary w takim przypadku prawami opisane do sądu przyzwoitego odesłany będzie. 4. Wolno takż prywatnie każdemu w tey mierze czynić doniesienie Deputacyom respective mafs, których denuncyacye tyczą się, a za złożeniem dowodow, których gdy probacya nastąpi a fundusz utaiony odkryty i zrealizowany będzie, Kommissya takowemu prywatnemu denunciatorowi szostą część onego w nadgodę przeznaczą. 5. Iżby zaś to obwieszczenie wiadomości publiczney doszło i nikt niewiadomością onego nie zasłaniał się, nakazuje go Kommissya po trzykrad we wszystkich Gazetach tak kraiowych iak zagranicznych, w języku Polskim i Niemieckim ogłosić: i affisze na rógach ulic i placow publicznych, poprzybić. Dan 11 List: 1797.

Raczyński Prezes. Adam M. Mędrzecki S. K, B. Pilarz.

Obwieszczenie.

Ninieyszym obwieszczeniem uwiadomia się Publiczność, iż, w wyznaczoney przez Krola JMci Hypoteczney Kommissyi do Dobr Szlacheckich Warszawskiego, Błonskiego i Czerskiego Powiatu do wysluchania Dziedzicow względem tytułu Possefsyi oraz realnych Pretendentow lub wierzycieli w następujący sposób uregulowane zostały. — Nazwiska Dobr: 1. Willanow. 2. Augustówek. 3. Powsnek. 4. Zawady. 5. Holl. Zawady. 6. Powsin. (Termin wyznaczony na 20. Novembra cur.) 7. Zamście. 8. Latoski. 9. Łysy. 10. Kabaty. 11. Ujazdow. 12. Belweder. (na 21. Novembra cur.) 13. Czerniakow. 14. Wielkie Siekierki A. 15. — B. 16. Małe Siekierki. 17. Wyglendow A. 18. Pruszkow. (na 23. Novemb: cur.) 19. Rybie—A. 20. — B. 21. — C. 22. — D. 23. — E. 24. — F. (na 24. Novembra cur.) 25. — S. 26. Michałowice. 27. Wielki Opacz. 28. Mały Opacz. 29. Zaluski. 30. Reguły kuchy A. (na 25. Novemb: cur.) 31. — B. 32. — C. 33. — D. 34. — E. 35. — F. 36. — G. (na 27. Novembra cur.) 37. Reguły kuchy H. 38. — J. 39. — K. 40. — L. 41. — M. 42. — N. (na 28. Novembra cur.) 43. — O. 44. — P. 45. — Q. 46. — R. 47. — S. 48. Zamieniec. (na 30. Novembra cur.) 49. Raszyn. 50. Puchały. 51. Wielkie Falenty. 52. Małe Falenty. 53. Dyzdy. 54. Skorcze. (na 1. Decembra cur.) 55. Wypendy. 56. Janki. 57. Kalisze.

58. Niecki A. 59. — — B. 60. Reguły zalisie. (na 2. Decembra cur:) 61. Wielkie Reguły. 62. Reguły malichy A. 63. — — B. 64. — — C. 65. Pencice. 66. Cielebowo. (na 4. Decembra cur:) 67. Służewo. 68. Wolica. 69. Modzydłow A. 70. — — B. 71. Zergen A. 72. — — B. (na 5. Decembra cur:) 73. Borkow. 74. Kaczydół. 75. Zastów. 76. Chyliczki. 77. Chyliec. 78. Kapoty. (na 7. Decembra cur:) 79. Służewiec. 80. Zbars. 81. Górszkiewki. 82. Palluchy. 83. Pery. 84. Wola A. (na 8. Decembra cur:) 85. Wola B. 86. Czyste. 87. Kielpin. 88. Burakow. 89. Łomianki. 90. Krusak. (na 9. Decembra cur:) 91. Młocin. 92. Wulka węglowa. 93. Marymont. 94. Wulka zerzyński. 95. Zagodzie. 96. Zboina gora. (na 11. Decembra cur:) 97. Swidry. 98. die von Potockische Colonie aus Lusthäusern bestehend. 99. Powązki A. 100. Kolonia Wawe. 101. Zbytki. 102. Lals. (na 12. Decembra cur:) 103. Targówek 1sza Kolonia. 104. — 2ga Kolonia. 105. Pulkow. 106. Kolonia w Pulkowie. 107. Brudno A. 108. Grodzisk A. (na 14. Decembr: cur:) 109. Okunin. 110. Gura. 111. Jannówek. 112. Krubin. 113. Suchoczyn. 114. Skierdy. (na 16. Decembra cur:) 115. Wulka gurska. 116. Łączna. 117. Olszewnice. 118. Kempa za Nowodworem. 119. Piaski. 120. Kolonia Janskiskiego. 121. Kolonia Lobskiego. (na 18. Decembra cur:) 121 Kolonia na Skirach Kikolskich. 122 Zagroby. 123 Komorowo. 124 Sokolowó. 125 Okęcie; 126 Rakow; (na 19. Decembra cur:) 127 Wiczolki; 128 Jamietyn; 129 Grabow; 130 Mokotow A. 131 Mokotow B. 132 — C. (na 21. Decembra cur:) 133 — D. 134 — E. 135 Bielawa, 146 Kierzeck, 137 Holen: Okrzesińska, 138 Zwalskie. (na 22. Decembra cur:) 139 Oltarzew, 140 Koprki, 141 Duchnica A. 142 — B. 143 Bronisz, 144 Wielki Piotrkowek (na 23. Decembra cur:) 145 Mały Piotrkowek, 146 Szamoty, 147 Ciechowiec A. 138 — B. 149 — C. 150 Gołabki, (na 28. Decembra cur:) 151 Babice, 152 Łaskarzew, 153 Moszczyska A, 154 — B, 155 Opalin A, 156 — B, (na 29. Decembra cur:) 157 Blyzne A, 158 — B, 159 Lipkow, 160 Zielonki, 161 Prussy, 162 Wieruchow, (na 30. Decembra cur:) 163 Gorce A, 164 — B, 165 Groty A, 166 — B, 167 — C, 168 — D, (na 2. Januarij 1798) Folwark Gac, 170 Chrzanow A, 171 — B. 172 Arciechow A, 173 Rynia, 174 Wulka Radzimińska (na 4. Januarij 98) 175 Mory A, 176 — B, 177 — C, 178 — D, 179 Umisłow (na 5. Januarij 98) 180 Pitaszkow, 181 Święcice, 182 Pogroszew, 183 Michałowek, 184 Falki, 185 Potok (na 6. Januarij 98) 186 Dąbin A, 187 — B, 188 — C, 189 — D, 190 Małoszyce A, 191 — B, (na 8. Januarij 98) 192 Czosnow A, 193 — B, 194. — C. 195 Białoleka, 196 Kolonia Szamocin, 197 Marcellin (na 9. Januarij 98) 192 Kolonia Jozefin, 199 Brzezín, 200 Nieporęt, 201 Konty Gradziskie, 202 Konty Węgierskie, 203 Rembelszczyzna, (na 11. Januarij 98) 204 Kobiątka, 205 Białobrzegi, 206 Swidry (na 12. Januarij 98.) — Zapozwani zaś Dziedzice mają się w Rezydencyi tutejszy krajowey Regencyi o miejscu selszy Kommissyji Hypoteczney dokładniej wypytać. — W Warszawie dnia 12. Novembra 1797. — Krolewska Południowa Pruska Regencya

Z Wiednia 8 Listopada.

W tych dniach wyszedł dekret Cesarzki do Seymu w *Ratyzbonie*, w którym zachęca wszystkich Xiążąt i Stany, aby jak najprędzey wysłały Pełnomocników swych na kongres do *Rastadt*. Hrab: *Metternich* i *Lehrbach*, którzy od dworu naszego na ten kongres są nominowani, w kilka tam dni udadzą się. Hrab: *Meerfeld* któremu zamiana ratyfikacyow mająca nastąpić w *Rastadt* jest powierzona, czyni przygotowania do wyjazdu.

Z Londynu 31 Pazdziernika.

Wczoray odebraliśmy tu z *Calais* wiadomość potwierdzoną dziś przez gazety Paryżkie, że ostateczny pokoy między Francją i domem Austryackim jest już podpisany. Obrot takowy interessow poli-

tycznych zmniejszył kredyt naszych papierow. Sama więc tylko Anglia z Portugalią w woynie z Rzplita Francuzką zostały. — Ciekawi jesteśmy, co Krol w tej mierze powie w mowie swoiey przy rozpoczęciu Parlamentu co d. 2. Listop: nastąpi. — Jak tylko odebrano doniesienie, że Dyrektoryat nie chce teraz pozwolić na zamiane niewolników i Panu *Swinburne* naszemu w tym celu Agentowi w *Fontainebleau* mieszkać zalecił, zaraz Ministerium nasze rozkazało P. *Charretier* w tym interesie od rządu Francuzkiego przysłanemu oddalić się z Londynu i teraz mieszka o mile od *Bath* z powodu słabości zdrowia.

Ostatnie wiadomości z *Lixbony*, są bardzo pocieszające dla naszych Ministrów.

Traktat pokoju między Portugalią i Francją będzie za nieważny poczytany. Wojska Angielskie poszły tam na zimowe kwatery. — Listy z *Gibraltaru* donoszą, że wojsko Hiszpańskie z liniow *S. Rocha* i z *Bay Algestras* cofnęło się, może dla tym łatwiejszego posuwania się w czasie ataku. — Okręt *Jsis* przypłynął do naszych brzegów, prowadząc z sobą inny Hollenderski wojenny okręt, nie wiadomo jednak czyli to jest jeden z zabranych dawniej czyli nowo zdobyty. — Kapitan liniowego okrętu *the Agincourt* żądał na siebie sądu, z powodu rozsianych o nim wieści wcale mu sławy nie przynoszących.

Słychać, że korespondencya między Lordem *Malmesbury* i Pełnomocnikami Francuzkimi wkrótce z druku wydana będzie i Parlamentowi komunikowana. — Admirał Lord *Duncan* mieszkający u P. *Dundas* w czasie bytności w Londynie, powrócił do floty dla przyjmowania Monarchy w przyszły poniedziałek, mającego się udać lądem do *Chatam*, a z tamtąd 3. statkami ku flocie popłynąć.

Wczoraj Krol udał się do *Nore*, dziś lub jutro z tamtąd powróci. — Od przyszedłego piątku za tydzień Krol w towarzystwie Parlamentu i swej rodziny pojedzie do Kościoła *S. Pawła* dla podziękowania Bogu za 3. świetne zwycięstwa nad nieprzyjaciółami odniesione. Bandery w tych bitwach zdobyte zawieszane będą w tymże Kościele na pamiątkę, a wieczorem ma być illuminacya.

Cesarz Rosy: posłał Lord *Duncan* jeden z nayszybszych swych orderów na dowód ukontentowania swego z obchodzenia się z Rosyjskimi okrętami składającymi część jego eskadry. — Admirał *Onslow* ma zostać Lordem Irlandzkim. — Przed 6ciu dniami admiralicya odebrała depesze od Lorda *Bridport*, który teraz zapewne do

Torbay powrócił. Na flocie jego wszystko jest spokojnie. — Kupieckie floty z Indów wschodnich i *Quebeck* na wysokości *Portsmouth* spotrzeżone były. — Druga kupiecka flotta d. 17 Sierp: *Przyładek dobrej nadziei* miała opuścić.

Listy z *Liverpool* donoszą, że zeszłego tygodnia 8 okrętów z floty wyszły pod żagle, przez szturm na morzu zatonięło, a wiele innych powróciło bez masztów, żagli &c. Wiele marynarzów utraciło życie.

Z *S. Kitts* odebraliśmy wiadomość, że wystawiony tam regiment Murzynów wszedł w związek z Francuzami dla wydania im zamku *Brinstone Hill*. W dniu tym, w którym spisek miał wybuchnąć, jeden z Murzynów zdradził swych rodaków, aresztowano sprzysięgłych, i ukarani według praw zostają. — Z *Newfoundland* donoszą, że na liniowym okręcie *the Latona* bunt powstał, lecz roztropnym postępowaniem Kapitana był uśmierzony.

W Indjach wschodnich była krwawa bitwa w Styczniu między *Zehmann Shah* i *Scheik*, w ktorej pierwszy był zwyciężony, 35,000 ludzi miało paść trupem na placu, 20,000 z strony pierwszego, a 15, tys: z strony zwycięzcy. — Parlament Irlandzki ma być do d. 21 Listopada odłożony. — Angielski ma się niezawodnie za 2 dni rozpocząć. — Słychać że P. *Pitt* nie będzie więcej od niego żądał, jak 20 milionów funtów (800 milionów zło: pol:). Kupa skonfederowanych Irlandczyków, zabrała gwałtem wszystką broń w pałacu Arcy Biskupa w *Tallagh* znajdującą się.

Z Paryża 28 Października

Przed podpisaniem jeszcze warunków przedugodnych pokoju w zamku *Eckenthal* przy *Leoben* d. 18 Kwietnia 1797 r. przez Gen: *Buonaparte* i pełnomocników Cesarzkich, Gen: *Clarke* negocjował w

Turynie traktat aliansu zaczepnego i odpornego między Rzplita Francuzką i Krolem Sardyńskim wymierzonego jedynie przeciw Austrii i ten 5 Kwietnia 1797 był podpisany, lecz że woyna z Cesarzem wkrótce ustała, nie był podany do wiadomości publiczney. — Gdy znowu niedawno przyścisłoby do nieprzyjacielskich czynności, Dyrektoryat podał go do ratyfikacyi ciała prawodawczego, i rada 500 d. 22 t. m., a rada starszych w pare dni później potwierdziła go, i jest takowy :

„Dyrektoryat wyk: Rzplitey Francuzkiej i Król JMśc Sardyński chcąc się przykładać wszelkimi sposobami i połączeniem ścisłym zobopolnych interessow do przyśpieszenia iak nayprętszego pokoju, będącego przedmiotem ich życzeń i mającego zapewnić spokojność krajow Włoskich, postanowili przeto zawrzeć traktat zaczepny i odporny i wyznaczili w tym celu Pełnomocnikami, Rzplita Francuzka Ob. *Henryka Jakuba Clarke* Generała Dywizyi, a Król JMśc Sardyński Kawalera *Klemensa Damian de Priocca* Kawalera orderow *W. Krzyża*, *S. Maurycego* i *Lazarza*, pierwszego Sekretarza Stanu w departamencie interessow zagranicznych, którzy po zamianie swych pełnomocnictw na następujące warunki ugodzili się. 1mo Ma być między Rzplita Francuzką i Krolem Sardynii alians zaczepny i odporny aż do przywrocenia pokoju na stałym łądzie. Wtenczas zamieniony zostanie w alians odporny na zasadach obydwom stron rowny przynoszących pożytek. 2do. Gdy terazniejszy alians szczegulniey ma w celu przyśpieszenie pokoju i zapewnienie spokojności krajow Włoskich, przeto przyprowadzony będzie do skutku w terazniejszey woynie przeciw Austrii. Co się tycze Anglii i innych Mocarstw będących ieszcze w woynie z Francją,

Król Sardyński neutralnym względem nich zostanie. 3tio. Rzplita Francuzka i Król Sardyński gwarantują sobie wzajemnie terazniejszye possessye w Europie przez cały czas, dopoki ten alians trwać będzie. Obydwie strony połączą swe siły przeciw wspólnemu zagranicznemu nieprzyjacielowi, a nieprzyjacielom wewnętrznym ani pośrednie, ani bezpośrednie żadną pomoc dawana być nie ma. 4to. Contingens woyska, który Król Sardyński stosownie do terazniejszego aliansu zaraz ma dostawić, wynosi 3,000 piechoty, 1,000 jazdy i 40 armat. W przypadku, gdyby obydwie Mocarstwa potrzebną rzeczą sądziły pomnożyć takowy contingens, to kommissarze Pełnomocni Dyrektoryatu wyk: i Krola Sardynii o to się umowią. 5to. Pięć set jazdy, 4,000 piechoty i 12 armat na d. 30 *Germinal* (19 Kwietnia) w *Novara* ma się zgromadzić, reszta zaś w dni 14 potem: to woysko utrzymywanym będzie przez Krola Sardynii, i ma zostawać pod rozkazami wodza armii Francuzkiej we Włoszech. 6to. Contingens ten odbierać będzie część kontrybucyi mającey być nałożoną w krajach zdobytych: 7mo. Rzplita Francuzka przyrzeka Królowi Sardynii przy pokoju powszechnym takie dla niego zyski wyjednać; iakie od okoliczności zależeć będą. 8vo. Zadne z Mocarstw umawiających się, nie ma robić oddzielnego pokoju. 9no. Wszystkie kontrybucye w krajach Sardyńskich nałożone, a ieszcze nie dostawione, zaraz po ratyfikacyi tego traktatu ustać mają. 10mo. Artykuł ten zawiera umowę względem liwerrunkow. 11mo. Obydwie strony wyznaczą niezwłocznie kommissarzow dla ułożenia traktatu handlowego na takowych zasadach, iakie artykułem 7 traktatu pokoju zawartego w *Parżyu* umowione były. 12mo. Zamiany ratyfikacyi tego ali-

ansu mają iak nayprędzey w Paryżu nastąpić. W Turynie 5 Kwietnia 1797.

(Podpisano) *H. Clarke. Klemens Damian.*

Z Paryża 30 Października.

Wczoray Dyrektoryat mianował deputacyą na Kongres do *Rastadt*, dla ułożenia pokoju z Rzeszą Niemiecką. *Buonaparte* jest iey Prezydentem (dla tego *Gen. Desaix* ma kommandę tymczasową armii Angielskiej zwaną) *OOb. Bonnier* i *Treillard* (ktory ostatni nie przyjął poselstwa do *Neapolu*) są Kommissarzami a *Ob. Rosenstiel* dawniey Konsul w *Elblągu* jest generalnym Sekretarzem. Znany nauczyciel *Moguncki Hoffmann*; pracujący w różnych departamentach rządowych od czasu bawienia się w Paryżu, ma także z kommissarzami do *Rastadt* poiechać.

Powszechnie zapewniają, że 30,000 woyska Francuzkiego pod kommandą *Gen. Masseny* do Portugalii wkroczy, dla wydobycia kraiu tego z pod władzy Angielskiej.

Na sessyi tajney Rady 500 reprezentant jeden miał mocno mówić przeciw traktatowi pokoju z Austryą. — Słychać znowu, że *Gen. Berthier* zostanie Ministrem wojny na mieyscu *Ob. Scherer*, Obywatelowi *Haller* podskarbiemu armii Włoskiej przeznaczają ministrowstwo skarbowe, a Ministrowi skarbu *Ramel* ministrowstwo mające się ustanowić dobr narodowych. — *G. Berthier* ma bydź w tych dniach z wielką wspaniałością prezentowany Dyrektoryatowi.

Geneńczykowie chcą koniecznie przyłączyć się do Rzplitey Francuzkiej, i już w tej mierze negocyacya z Dyrektoryatem rozpoczęła się. — Dyrektoryat wydał wyrok, ażeby wszystkie kościoły i domy probostw w przyłączonych departamentach w mieyscach gdzie Xięża nie chcą wykonać przepisanej prawem przysięgi, skonfisko-

wane były. — Znany *Cormartin* nie uciekł iako dawniey mylnie doniesiono, lecz się zawsze w więzieniu w *Cherbourg* znajduje. — Nieiaki *Sonier* z *Lugdunu* zachęcający w *Nismes* do kontr-rewolucyi i przeciw zdarzeniom 4. Września w buntowniczych wyrazach tłumaczący się, na 2 letnie więzienie w *kaydanach* jest skazany.

Minister wewnętrzny *Letourneux* wazował wszystkich artyftow, ażeby mu przesłali rysunki do monumentu mającego bydź wystawionym w *Bordeaux*, tam gdzie dawniey był zamek *Chateau Trompette* zwany, na honor tryumfow naszej armii. Podatki licznie teraz do skarbu wchodzą. W ostatniey dekadzie przychody z samego Paryża 15 milionow uczyniły. — *Parachute* za pomocą ktorego *Ob. Garnerin* z wysokości 200 sążni szczęśliwie na ziemie spuścił się, wymyślony był od niego w czasie więzienia w *Ołomuńcu*, gdzie przez 3. lata w więzieniu siedział. — Deputowany *Legendre* o którym wszystkie gazety pisały, że umarł, doniósł Radzie starszych, że się ma lepiej. — *G. Kellermann* dawniey armią Alpow, a potym niektoremi oddziałami woyska w południowych departamentach kommanderujący, oddalił się ze służby. — Zgromadzone Concilium narodowe śpiewało wczoray uroczyscie *Te Deum* w Kościele Metropoli-tańskim z powodu zawartego pokoju. Nieprzysięgli Xięża lubo wezwani na nabożeństwo, jednak się tam nie znajdowali. Z okazji tegoż pokoju Concilium pomienione postanowiło wydać odezwę do wszystkich Katolików Francuzkich wzywając ich do jedności i okazania rządowi, że są dobrimi Obywatelami. — W kole konfytucyiny *Ob. Riouffe* miał mowę żalobną na pamiątkę deputowanego *Louvet*, przyjęto ją z powszechnym oklaskiem, i

wkrotce wyidzie z druku. *Lodoiska* wdowa po Ob. *Louvet*, która po śmierci jego wzięła opium, lecz staraniem Doktorow wyleczona została, i wdowa po deputowanym *Philippeau* otrzymała od Dyrektoryatu pozwolenie utrzymywania kantorow loteryi. — Przybył tu Ob. *Panaxzi* deputowany *Marchii Ankony* z prozbą o iey przyłączenie do Rzplitey *Cisalpińskiej*. — Bywszy Hrabia *Menard* skazany na śmierć od kommissyi wojenney, jako herszt w *la Vendée*, przy swoim straceniu największe mężstwo okazał, oczowsobie nie dał zawiązać, trzymając w rękę kapelusze podniósł go i zawołał „strzelajcie jestem gotow.„

Z *Cadix* piszą, że odebrano wiadomość, iż w *Caracas* głównym mieście *Hiszpańskiej Gujany* odkryto spisek mający w celu wydania tej osady Anglikom, którzy w *Jamaice* przygotowania do wyprawy robili, którą Gubernator i najznaczniejsi officerowie mieli ułatwić, lecz zech z sprzysięgłych odkrywszy wszystko natychmiast spiskowych aresztowano. — Inne listy z *Hiszpanii* donoszą, że Kardynał Biskup *Toledu* posłany do *Rzymu*, złożył bogate swoje biskupstwo czyniące 1,500,000 liwrow intraty, i w *Rzymie* zostanie jako Kardynał protektor *Hiszpańskiej*. Pomienione biskupstwo ma być dane bratu małżonki *Xiążęcia Pokoju*, który lubo dopiero ma lat 19. jest już jednak dziekanem kapituły *Toledu*. Oyciec tego młodego Biskupa *Infant Don Ludwik* posiadał także dawniej to biskupstwo i był Kardynałem.

Deputacya wyznaczona od rady 500 do roztrząsania traktatu z Cesarzem, składają się z Deputowanych *Jean de Brie*, *Lamarque*, *Jourdan*, *Sieyes*, *Salicetti*, *Pizon-du-Garand*, *Betz*.

Dzieła kunsztow, które z *Rzymu* do

Marsylii szczęśliwie przetransportowano, z miasta tego do *Arles*, a z tamtąd *Rodanem*, *Saoną*, i kanałami *Sekwany* do *Paryża* będą transportowane. *Buonaparte* wyłożył potrzebne koszta na transport. Tenże Generał wziął na siebie opłatę i opatrzenie we wszelkie potrzeby oskady z 12tu liniowych okrętow w portach wysp *Wenecko Lewanckich* składającej się, a pod kommandą *Kontr Admirala Bruys* złożonej.

Z *Bruxelli* 1 LiŃtopada.

Administracya centralna departamentu *de la Dyle*, wydała proklamacyę do współ obywatelow z doniesieniem, iż już nieodzownie są *Francuzami*. Muncypalność z swej strony wydała także odezwę zachęcającą mieszkańcow *Bruxelli*, aby domy swe przez 3 dni oświecali i troykolorowemi je chorągwiemi przyozdobili. Wszystkie dzwony przez trzy dni i bicie z dział ogłosiły zawarcie pokoju. Emigranci *Francuzcy* zamknięci w więzieniach *Bruxelli*, do *Maubeuge* przewiezieni zostali.

Z *Strazburga* 1 LiŃtopada.

Gen: *Desaix* pojechał z tam wczoray rano dla objęcia tymczasowie kommandy nad armią zwaną *Angielską*. Przez *Paryż* uda się do *Rennes*. — Pokoy z Cesarzem ogłoszony został uroczyście przez naszą muncypalność w śród huk z armat. Chorągiew troykolorowa na wieży katedralney była zawieszona.

Z *Frankfortu* 51 Października.

Stosownie do traktatu pokoju, między *Francyą* i *Auftryą* sami tylko deputowani *Rzeszy Niemieckiej* na *Kongressie w RaŃtadt* uaydować się mają. Wkrotce się okaże, czyli Hrabia *Fersen* jako *Ambassador Korony Szwedzkiej* z powodu *Pomeranii Szwedzkiej* do *RaŃtadt* pojedzie. — *Xiąże Dwoch Mostow z Rohr-*

bach do *Manheimu* przyjechał, gdzie także Arcy-Xiąże *Karol* ma się udać. — D. 25. rozstrzelano w *Huningen* Emigranta Francuzkiego Hrab: *Failly* stosownie do wyroku kommissyi wojenney, za to że powrócił do Francyi. Dwoch innych kilku dniami wprzody tegoż doświadczyło losu.

Od brzegow Menu 2 Listopada.

D. 31 Października wieczorem o godzinie 7. Gen: *Augereau* przyjechał w liczney assystencyi do *Wetzlar* wśród odgłosu dzwonow i bicia dziań. Wszystkie ulice były oświecone i cały garnizon Francuzki stał pod bronią.

Z Frankfortu 4. Listopada.

Gen. *Augereau* przyjechał tu onegdaj wieczorem z GG. *Lefevre* i *Cherin*. Dziś rano przez *Oppenheim* do *Strazburga* pojechał, G. zaś *Lefevre* powrócił do *Wetzlar*. Armia Połnocna wraca do *Hollandyi*. — Dowiadujemy się, iż główna kwatera Arcy-Xięcia *Karola* dziś z *Schwetzingen* do *Manheimu* będzie przeniesiona.

Z Manheimu 5 Listopada.

Główna Kwatera armii Cesarzkiej wczoray tu przeniesiona została. Arcy-Xże *Karol* wieczorem tu przyjechał.

Z Ratyzbony 26 Października.

Elektor Koloński ponowił swoy projekt, ażeby Rzesza Niemiecka iako udzielne Mocarstwo, oświadczyła chęć swoią Dyrektoryatowi Francuzkiemu zrobienia pokoju, i żądał, ażeby nad tym iak najszybciej zaczęto się zastanawiać: Nie przyszło jednak jeszcze do tego, gdyż tym czasem dowiedziano się o pokoju między Francją i Austryją, i spodziewać się potrzeba, że wkrótce pokoy z Rzeszą nastąpi.

Z Koblenz 1. Listopada.

Gen. *Augereau* pojechał w poniedziałek do *Wetzlar*, lecz w kilku dniach

powróci, dla przyzydowania na uroczystości mającey się tu z powodu pokoju odprawić. Pomieniona uroczystość, słychać, że będzie naysiękniejsza ze wszystkich w tych gatunku widzianych, przygotowania do niej są niezmierne. Feiertwerk będzie na *Renie*, wszystkie artyllerya twierdz naszych, i fortyfikacyi nadmoistowych przy *Neuwied* wraz z będącą w *Ehrenbreitstein* razem ognia dawać mają. Zabawy będą ukończone illuminacją i balem. — Muncypalność nasza pomnożona została ama osobami tak, że teraz 5ciu obywatelow w niej zasiada.

Z Inspruka 28 Października.

Wczoray przybiegł kuryer z *Wiednia* do Hrabiego *Lehrbach* z doniesieniem, że Cesarz JMć nominował go Ministrem Austrii na Kongres pokoju Rzeszy w *Rastadt*.

Z Laybach 27 Października.

Onegdaj zrana przybyła tu pierwsza kolumna woysk *Hessen-Darmstadtzkich* z niższej *Karnioli*, i stanęła na kwaterze w *S. Veit* powyżej naszego miasta. Wczoray odpocząwszy, dziś znowu dalszy marsz do *Darmstadt* przedsięwzięła. Po tej kolumnie idą jeszcze 2 ostatnie bataliony, jeden grenadierow, a drugi gwardyi *Hessen Darmstadtzkiej*, które dotychczas w *Karlstadt* były na garnizonie.

Od granic Włoskich 1. Listopada.

Bywsza Rzplita Wenecka przez traktat pokoju między Francją i Cesarzem z rządu udzielnych Mocarstw wygładzona, i teraz podzielona między Austryją, Francją i Rzplite Cisalpińską, zawierała 3. miliony mieszkańców, a iey przychody roczne do 8. milionow talarow wynosiły. Po *Wiedniu*, *Wenecya* będzie naysiękniejszym i naysiękniejszym z miast Cesarzkich. Ludność iey blisko 200,000 ludzi wynosi. *Wenecya* i *Triest* są naysiękniejszymi miastami morza adrya-

tyckiego. Francuzi przez posiadanie wysp *Korfu, Cefalonii, Zante &c.* są panami wniścia do pomienionego morza, znajdując się w tyle *Neapolu i Sycylii*, są w sąsiedztwie Turków i panami handlu na Lewancie przyłączywszy się zbroyną morską Wenetów do swej przy wspomnianych wyspach. Teraźniejszą ludność Rzpłitey Cisalpińskiej rachować potrzeba między 4. i 5. milionów dusz tak, że wyjąwszy krolestwo Sycylijskie jest największym mocarstwem we Włoszech.

Wieś *Campo-Formio* w ktorej traktat pokoju między Rzplitą Francuzką i Cesarzem był podpisany, zawiera tylko dwor i 16 domów wiejskich, umyślnie wybrano to miejsce, ażeby nie okazać pierwszeństwa ani dla Pełnomocników Cesarzkich mieszkających w *Udine*, ani dla Francuzkiego bawiącego się w *Passeriano*.

Z *Udine* 25. Października.

Dywizya *Bernadotta* ktora w prowincyi naszej została, w tym tygodniu cofnąć się ma do *Mediolanu*. Woyska Cesarzkie zgromadzają się już w okolicach naszych.

Z *Wenecyi* 27 Października.

Zdać się, iż weyście Cesarzkich do *Wenecyi* jeszcze tak prędko nie nastąpi, gdyż Francuzi czynią przygotowania okazujące, iż czas jeszcze nie taki w mieście tym zostaną.

Z *Medyolanu* 24. Października.

Generał *Buonaparte* spodziewany tu jest po jutrze. Wczoray kompania 60 hu-

zarow tu erygowana, prezentowana była Dyrektoryatowi. Miasta *Bononia, Ferrara, Modena, Reggio, Pavia, Cremona, Como, Breşcia, Bergamo i Crema*, mają także wytworzyć podobne kompanie.

List z *Sondrio* pod datą 16. tego miesiąca zawiera, iż złączenie *Walteliny* do Rzpłitey Cisalpińskiej, na pierwszej zaraz konferencyi między deputowanymi kraiu tego i Gen. *Buonaparte* udecydowanym zostało.

Z *Sztokolmu* 27 Października.

Nowo przybyły Posel Portugalski *Correa* miał dziś z wielką okazałością pierwszą audyencyą u Dworu, a jutro będzie miał pierwszą także audyencyą, nowy Hiszpański minister *P. Grua*, który tu w tych dniach przyjechał.

Na wszystkich ulicach przez ktore małżonka Krolewska wiażd swoy odprawić będzie, budują ławki w stopnie dla ciekawego ludu. Brama tryumfalna już ukończona, jest jedną z nayszykniejszych ktore tu kiedykolwiek widziane były. Wszyscy znaczniejsi urzędnicy Państwa, większa część Generałów całego woyska naszego, wraz z Szefami Regimentow na tę uroczystość ziechali się. — Bywszy Francuzki *G. L. Hrabia de S. Priest* przybył tu z *Rossyi* z synem swoim i był Krolowi prezentowany. *Karol* Xiążę *Sudermanii* przyszedłszy już do zdrowia odwiedził naszą Krolewe w *Drottningholm* i złożył jej powinszowanie z powodu wkrótce nastąpić mającego zaślubienia.

D O N I E S I E N I A.

Ludwik Fietta podaje do wiadomości Amatorom kunsztow, iż w Magazynie Kopersztychów na Krakowskim Przedmieściu na przeciw Poczty pod Nrem 381. na pierwszym piętrze, przybyły nayszykniejsze Kopersztychy z Anglii w wszelkich rodzajach, tak w kolorowym jako i czarnymi drukami. Sławetny *Leon Jacynski* mający lat 37 wzrostu średniego, Oczu modrych, Nosa koniczatego, Twarzy gładkiej pociągłej białej, Brwi biało-kurowatych, włosow. na głowie złotych, poiół żonę w mieście *Karczewie* w dobrach *J.W. Bielińskiego Pisarza W. K.* i nie długo z nią mieszkając odszedł, czyli porzucił ją; więc doprasza się Publiczności, jeżeliby kto o nim wiedział lub słyszał gdzie się znajduje, lub donosił, wiedząc o śmierci jego do *J. Mościckiego Dawidowicza* w *Karczewie* a przyzwolita nadgrode odbierze.